

Vergaderjaar 2018–2019

27 925

Bestrijding internationaal terrorisme

Nr. 638

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 december 2018

Op 26 september jl. is in NRC Next het bericht verschenen dat sigarettenfabrikant Philip Morris terrorismeonderzoek sponsort om beleid tegen sigarettensmokkel te stimuleren. Uit het artikel in NRC Next komt naar voren dat voornoemde sigarettenfabrikant door het betrekken van terrorisme bij het probleem van de illegale handel in sigaretten, en het sponsoren van wetenschappelijke onderzoeken naar het vermeende verband tussen terrorisme en criminaliteit, regeringen zou stimuleren de illegale handel van sigaretten tegen te gaan.

Naar aanleiding van deze berichtgeving heeft het lid Buitenweg (Groen Links) tijdens de regeling van werkzaamheden van 26 september jl. verzocht om een brief, waarin wordt ingegaan op zowel de invloed van sigarettenfabrikanten op het bepalen van prioriteiten van de opsporing, als de mogelijke beïnvloeding van beleid middels sponsoring van wetenschappelijk onderzoek (Handelingen II 2018/19, nr. 5, item 4). Naar aanleiding hiervan bericht ik uw Kamer als volgt.

Invloed op bepalen prioriteiten in de opsporing

Bij publiek-private samenwerking is het van belang dat de verhouding tussen publieke en private financiering in balans blijft. Mogelijke risico's aangaande beïnvloeding van opsporingsprioriteiten dienen absoluut te worden voorkomen. Externe financiering van opsporingsinstanties acht ik derhalve onwenselijk. De politie wordt dan ook niet gefinancierd door externe partijen maar vanuit de begroting van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en externe partijen bepalen niet de opsporingsprioriteiten. Ten aanzien van Interpol, heb ik u eerder al gemeld (Kamerstuk 29 628, nr. 773) dat deze organisatie de afgelopen jaren voorzorgsmaatregelen heeft genomen om (potentiële) bijdragen uit de particuliere sector op de juiste wijze te beoordelen en beheren.

Sinds november 2015 accepteert Interpol in geen enkel geval donaties van de tabaks-, wapen-, alcohol, seks- en gokindustrie¹.

Invloed op beleid door sponsoring van wetenschappelijk onderzoek

Aan het sponsoren van wetenschappelijke onderzoeken door commerciële partijen zijn eveneens risico's verbonden. Zo kan sponsoring de wetenschappelijke onafhankelijkheid ondermijnen. Echter, het verbieden van sponsoring van wetenschappelijke onderzoeken door commerciële partijen is niet wenselijk. Zonder externe financiering zouden sommige wetenschappelijke onderzoeken immers niet kunnen worden uitgevoerd. Het is evenwel aan onderzoekers om zelf transparant te zijn over deze financieringsstromen en zorg te dragen voor harde garanties aangaande het kunnen uitvoeren van onafhankelijk onderzoek. Door de Vereniging van Universiteiten (VSNU) zijn hierover gedragscodes en richtlijnen opgesteld. In de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening hebben universiteiten bijvoorbeeld afgesproken dat als onderzoekers een onderzoek in opdracht van een bedrijf doen, zij dit nog steeds onafhankelijk kunnen uitvoeren. Bovendien, als er sprake is van een contractonderzoek, dan zijn daar veelal juristen en experts vanuit een Knowledge Transfer Office bij betrokken.

Dit zijn experts in dienst van de universiteit die onderzoekers helpen bij het overdragen van kennis uit hun onderzoek. Zij doen dit op basis van opgestelde principes voor publiek-private samenwerking. Daarnaast is de recent vernieuwde Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (2018) voor alle onderzoekers bindend. Uiteraard is het aansluitend ook aan beleidsmakers om scherp te blijven ten aanzien van benutting van conclusies en aanbevelingen uit wetenschappelijk onderzoek bij de vorming van beleid.

Relatie terrorisme en criminaliteit

In mijn brief van 29 juni 2018² heb ik aangegeven dat er relaties kunnen bestaan tussen terroristen en criminelen. Daarbij verwees ik naar het onderzoek van Peter R. Neumann en Rajan Basra over het verband tussen criminaliteit en terrorisme³. Uit dit onderzoek blijkt dat er weinig bewijs lijkt te zijn voor een institutioneel verband tussen (georganiseerde) criminaliteit en terrorisme, maar het veeleer om ad hoc relaties tussen individuele terroristen en criminelen gaat.

Dit wordt bevestigd door een recent onderzoek uitgevoerd in opdracht van Politie en Wetenschap⁴. Conclusie van dit onderzoek is dat ongeveer tweederde van de verdachten van een terroristisch misdrijf in Nederland eerder in aanraking is geweest met de politie, maar van betrokkenheid bij ernstige of georganiseerde bleek nauwelijks sprake.

Op basis van bovenstaande concludeer ik dat er geen grond is om aan te nemen dat sigarettenfabrikanten door middel van financiering invloed uit oefenen op het bepalen van prioriteiten in de opsporing of de uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek naar terrorisme.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

¹ Kamerstuk 29 628, nr. 773.

² Kamerstuk 33 033, nr. 21.

³ Peter R. Neumann en Raja Basra: «Het verband tussen criminaliteit en terrorisme in Nederland» (Panta Rhei Research Ltd. 2018).

⁴ «Politiewetenschap 102, Verdachten van terrorisme in beeld», juli 2018.